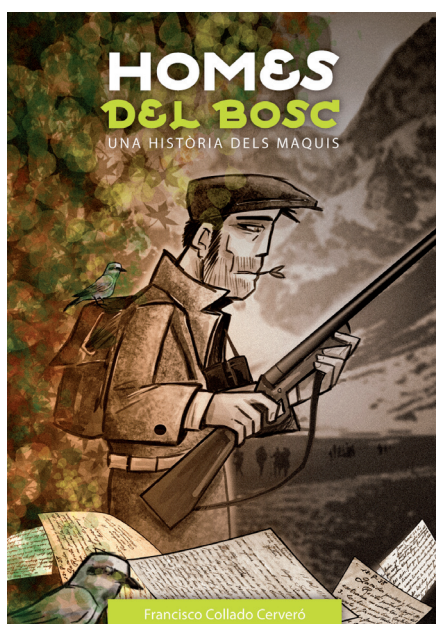

Paco Collado

Autor del llibre
"Homes del bosc"

La desmemòria a les aules: cercant els maquis

Tot just quan començava a pensar en aquest breu article acaba de fer-se públic el propòsit de la Generalitat de crear una llei de Memòria Democràtica per a "recuperar la memòria dels lluitadors per la llibertat del País Valencià". **Lleis i més lleis, però fets ben pocs** i com a prova els 40 anys d'oblit des de la mort del dictador i el començament de la transacció democràtica, els 8 anys que han passat des de la promulgació de l'anomenada llei de memòria històrica: incompleta, curta i ben poc aplicada, o la permanent presència d'innombrables carrers i monuments del franquisme, les fosses i, també negre sobre blanc, com ens conten la història als llibres de text.

Una enquesta realitzada a estudiants de magisteri feia palesa la **gran ignorància dels futurs mestres sobre el passat recent** de l'estat espanyol. Futurs mestres! A més, diversos articles d'especialistes mostren com de capciosa és la manera de contar la història als llibres de text, més encara pel que fa al període que acabem d'esmentar, associant alguns períodes consecutius cronològicament com si foren causa-efecte: 2ª República amb Guerra Civil // Fi de la guerra amb Franquisme // Franquisme amb pau i desenvolupament// Transició amb monarquia i democràcia.

El que volen explicar aquests binomis malintencionats és que la fràgil República, que tant va fer avançar aquest país, desembocà en una tràgica guerra, quan en realitat aquesta va ser fruit d'un colp militar feixista. Que la fi dels patiments de la guerra va ser gràcies al triomf del franquisme, sí clar, amb una posguerra esgarrifosa i criminal de la dictadura que ens portà la pau, gràcies, la pau dels morts. I, per acabar-ho d'adobar, l'anomenada Transició, mantell d'oblit i vergonya, que donà pas a una imperfecta democràcia tutelada per un fosc, masculista, corrupte i gens democràtic règim monàrquic. Com vegeu hi ha **moltes coses encara per descabdellar** de la història.

Relacionat amb això, del que jo volia parlar és d'un llibre que hem fet sobre la guerrilla antifranquista adreçat als joves d'institut. Es tracta

d'“*Homes del bosc: una història del maquis*”, adaptat i traduït també al castellà com “*Los del Monte*”. L'objectiu d'aquest llibre és recuperar una part de la història de lluita contra el feixisme dels enllaços i guerrillers i de bona part de la població, principalment durant els tràgics i foscos anys de la posguerra. Es tracta d'apropar-los la Història, amb majúscules, de manera que per als xavals no siga un *penyàs*, i ho hem fet barrejant el relat, el gènere epistolar i la divulgació històrica amb una senzilla trama de recerca familiar que els pugua enganxar.

Els xavals d'una família d'Els Ports descobriran el passat del seu vesavi: milicià, exiliat, presoner, guerriller, lluitador oblidat. A través seu, de les cartes trobades en una maleta polse-gosa i del relat polifònic d'altres veus que els van donant pistes i aportant informació, que provoquen dubtes i interrogants, que reflexen també emocions i sentiments, compondran el **trencaclosques vital més pròxim però també la història de tot un poble**, i més concretament coneixeran qui eren els maquis, quines les diferents agrupacions guerrilleres de tot l'estat, quins els seus objectius, ideologies, somnis, contradiccions, accions i emocions.

Quan el llibre estava prou enllestit ens adonarem que calia complementar-ho amb una **unitat didàctica per als docents**. Coneixíem altres llibres de literatura juvenil que parlaven del maquis però ho fèien des d'una vessant estrictament literària. Trobàrem, fins i tot, alguna unitat didàctica realitzada per col·lectius per la recuperació de la memòria històrica però res que aportara ambdues eines: llibre i proposta.

Així, a banda del llibre, allò que té més valor com a eina pedagògica és, òbviament, la **Proposta Didàctica que ha realitzat Núria Mestre**; conté la part teòrica amb els seus objectius, metodologia, avaluació, documentació addicional i també un ample ven-

tall d'activitats per desenvolupar a les aules. És una proposta molt útil, ambiciosa, possiblement inabastable pel condicionament del currículum, probablement incòmoda pel contingut encorsetat dels llibres de text, segurament extensa per l'insuficient temps disponible i, principalment, absolutament condicionada pel compromís individual dels docents amb determinats temes.

El llibre és més adequat per a les assignatures d'**història de 4at d'ESO i 2on de Batxillerat** però, a més, pot fer-se servir **transversalment** en les assignatures de llengua i fins i tot en coneixement del medi. El llibre serveix per exposar unes idees, uns fets, la vivència de moltes persones i la unitat didàctica el complementa intentant provocar la reflexió posterior per part dels lectors. En definitiva, plantegem una mena de recorregut que passa per mostrar, descobrir, sorprendre's, dubtar, investigar, preguntar i reflexionar.

Podeu trobar **més informació** sobre el llibre a:

 <https://www.facebook.com/home.delbosc.1>

 <http://homedelbosc.wordpress.com/>